

gøre Forskel paa haandværksmæssigt Arbejde og Fabrikarbejde. Jeg tror, det vil være temmelig vanskeligt, at drage Grænsen herimellem, eftersom Haandværk og Fabrikdrift jo for en stor Del gribe ind i hinanden. Det er jo meget ofte ganske det samme Arbejde, der er Tale om. Det er kun en anden Driftsmaade, Jaget udføres paa. Det er kun det, der gør Forskellen. Det forekommer mig, at det vil se underligt ud, om et og samme Arbejde skal være forbudt den ene Person, men tilladt den anden. Det forekommer mig derfor, at man maa udvide Lovforslaget til ogsaa at omfatte det haandværksmæssige Arbejde saa vel som Fabrikarbejde.

Endvidere er der ogsaa den store Mængde Landarbejdere, som nu ere ganske udelukkede fra Lovforslaget. Jeg tror, at disse Folk trænge i lige saa høj Grad til at faa en lovbekstemt Fridag, til at faa en Hviledag om Ugen, som alle andre Arbejdere trænge dertil, og jeg finder derfor ogsaa, at det er meget uheldigt, om de skulle være fuldstændig udelukkede fra Fridage overhovedet. Man behøver jo ikke at lave den endelige Lov saaledes, at alle Arbejder paa Landet skulle være forbudte; thi jeg indser selvfølgelig, at der saa vel paa Landet som i Købstæderne som Undtagelser er Arbejder, som kunne være uopsættelige, og som det kan være nødvendigt at udføre. Dette Hensyn er der allerede taget i det oprindelige Forslag, som blev forelagt nede i det andet Ting, og saadanne Undtagelser kunne selvfølgelig ogsaa gøres gældende i det Lovforslag, som jeg haaber maa blive Resultatet af de nuværende Forhandlinger.

Der er endelig en Indskrænkning i det nuværende Lovforslags § 3, som er bleven indsat af den højtærede Justitsminister ved dette Lovforslags Forelæggelse. Den gaar ud paa, at ikke alene med Hensyn til saadan Virksomhed, som i Følge dens Natur kræver uafbrudt Drift, men ogsaa med Hensyn til saadanne Virksomheder, som kræve uafbrudt Drift af Hensyn til det almene Vel, skal det være Myndighederne tilladt at give Lov til at arbejde om Søndagen. Af Bemærkningerne til Lovforslaget ses, at den ærede Minister har sigtet til de Virksomheder, som frembringe de daglige Livsfornødenheder, og jeg tror næppe at tage fejl, naar jeg gaar ud fra, at det navnlig er Bagerierne, der er sigtet til. I saa Henseende maa jeg tillade mig at gøre gældende, at netop paa det Omraade, hvor her er foreslaaet en Indskrænkning, tiltrænges en ugentlig Fridag overordentlig haardt, eftersom Bagerierne og de deri beskæftigede Folk have næsten uafbrudt Arbejdstid baade Nat og Dag, Hellig og

Søgn, hele Aaret rundt. Dette Arbejde er i meget høj Grad anstrængende og svækkende for de Folk, der arbejde der, og de trænge derfor meget haardt til at faa i det mindste en Fridag om Ugen, selv om man ikke kunde komme til at give andre Arbejdere Lettelse i deres Arbejde. Jeg skal tillade mig at tilføje, at der netop i denne Tid, netop i forrige Aar har gjort sig stærke Bevægelser gældende blandt Bagerne for at faa en ugentlig Fridag fastslaet ved Lov. Der har i hele Landet cirkuleret en Adresse til Underkrist, som har faaet en stor Mængde Underkrifter rundt omkring fra Bagerne i Provinskøbstæderne og her i København, en Adresse, som temmelig sikkert i den nærmeste Fremtid vil blive tilstillet Regering og Rigsdag, og som blandt andet gaar ud paa, at der ved Lov maa sikres Bagerne en ugentlig Fridag. Naar man nu i det foreliggende Lovforslag netop sætter saadanne Virksomheder ind, som efter den tidligere Affattelse maatte antages at være blandt de Virksomheder, i hvilke Arbejdet skulde standses om Søndagen, anser jeg en saadan Forandring af Lovforslaget for at være i meget høj Grad uheldig.

Dette Lovforslag, som her foreligger, indeholder ikke disse Bestemmelser, som fandtes i det Forslag, som blev oversendt fra Folketinget i forrige Samling angaaende Valgdagen og Grundlovsdagen samt angaaende offentlige Forsamlinger og Forslytelse. Jeg ønsker meget gerne, at disse Bestemmelser maatte blive indsatte i Lovforslaget igen. Saa vidt jeg kan stønne, er der ikke fremkommet nogen anden Indsigelse mod dem end den, at man ikke syntes, at de havde hjemme paa en Lov om den offentlige Fred paa Folketirkens Helligdage. Men naar man ikke har andre Indvendinger at gøre derimod end dette, tror jeg, at man meget let kan komme over denne Hindring, som saaledes siges at være til Stede, idet det saa kun drejer sig om den Titel, man har sat oven over; man vil altsaa ved at forandre denne Titel ogsaa kunne give Plads i dette Forslag for de Bestemmelser, som jeg her har nævnt. Navnlige anser jeg det for i meget høj Grad nødvendigt, at man sikrer Arbejderne Tid til at udøve deres borgerlige Rettigheder. Det er jo slet ikke nok, at man i en Lov som Grundloven har givet Arbejderne politiske Rettigheder, naar det viser sig, at en stor Del af dem, der have faaet disse Rettigheder, ikke kunne komme til at udøve dem, og naar det har vist sig ved mange forskellige Lejligheder, saa mener jeg, at det nu er nødvendigt at søge at komme bort derfra og søge at slaa